



"אוסף סיפורים תקמב"

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

[eisikovits1@gmail.com](mailto:eisikovits1@gmail.com)

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. [eisikovits1@gmail.com](mailto:eisikovits1@gmail.com),

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשי הקשר שלכם או כתובות של מעוניינים בעלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אך הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

### ארבעת המינים שהכניסו מיליונים (גליון קבלת שבת)

הרב עמנואל ראב"ד שליט"א, יהודי של צורה שעבר את גיל התשעים לאוי"ט, סיפר לרב צבי נקר מחבר סדרות הספרים 'אמונה שלמה', 'בך בטחנו' ועוד, סיפור נפלא שהתרחש עמו, והוא מסרו ככתבו וכלשונו למערכת העלון. הנה הסיפור לפניכם: לפני כיובל שנים שימש הרב כרב קהילה בברוקלין שבארצות הברית. באותו זמן היו שם הרבה קהילות מודרניות ששמרו על זיק יהודי. למרבה הצער, בדרך-כלל היו ההורים יותר שומרים על היהדות מאשר הילדים, ועוד יותר מאשר הנכדים. גם ההורים, שמרו בעיקר על מסורת, כגון שבתות וחגים, יום כיפור וכד'. והנה, במוצאי יום כיפור הראשון להיותו הרב שם, ניגש אליו נשיא הקהילה, מגיש לו 3 מעטפות ומכריז בחגיגות: "המעטפה הראשונה היא המשכורת החודשית שלך, השניה היא עבור החזנות הנפלאה שעשית, והשלישית מיועדת לקניית שני סטים של ארבעת המינים, אחד בעבורך ואחד בעבור הקהילה!"

מתברר, שהמנהג שם היה שיש לרב סט אחד וסט אחד לקהל. הסט של הקהל היה מיועד בעבור מי שמעוניין לנענע ד' מינים. בהקפות אי אפשר היה שכולם ינענעו, ולכן אף אחד לא היה מקיף עם ד' מינים, אלא רק היו חלק מהמתפללים היו מנענענים. הרב הודה לנשיא הקהילה, והחליט בלבו שהשנה בע"ה יהיה סט לכל מתפלל שירצה. הרב חשב לעצמו, והחליט לעשות מעשה, רעיון מדהים: יריד האתרוגים של אמריקה באותה תקופה, היה בין היתר ב'איסט-סייד', ששכן מעבר לאחת הנהרות שם, מרחק של 5 דקות נסיעה ברכב. מחיר ארבעת המינים היה נע באותם ימים בין 15 דולר ל-200 דולר, תלוי ביופיו של האתרוג. למחרת הוא נסע ליריד וחיפש את היבואן הגדול שמייבא אלפי אתרוגים מארץ ישראל. הוא ניגש אליו ושאל: 'בכמה תמכור לי את כל השאריות, שעה לפני החג, שאז ערך האתרוג פחות אפילו ממחיר לימון?' אחרי חישוב הפסד הסבסוד של משרד החקלאות על אתרוגים שלא נמכרו ולא יוחזרו ארצה לתעשיות הריבה וכד', נקב הסוחר במחיר של 2 דולר בלבד על כל סט.

יהודי, צריך לדעת לתפוס הזדמנויות רוחניות: ללא שהות, סיכם איתו הרב על קניית כל המלאי שיישאר בערב החג. ואכן, בערב החג הוא נסע לשם עם רכב גדול, העמיס ברכב את כל הסחורה שנשארה, פרק אותה במחסן גדול ששכן מאחורי בית הכנסת, ורץ לבית הכנסת לתפלת מנחה. הוא שמר על סודיות מוחלטת, כי חשש שהנהלת בית הכנסת תמנע ממנו לעשות זאת. הנה, לאחר סעודת ליל החג, בשעת ליל מאוחרת, הוא ניגש לכל הערמה שהביא והתחיל לסדר סטים לכל הקהילה. כמעט במשך כל הלילה, הוא עמל עם עוד עשרה צעירים ישראלים ואמריקאים מחוסרי-בית, שהתאחרו על שולחנו במשך החג בפנסיון מלא.

בבוקרו של חג נודע הדבר. כל מתפלל שהגיע לתפלה, נדהם לגלות ליד המושב שלו סט ד' מינים ניצב זקוף כמו חייל. בנוסף, הוא הזמין קופסאות יפות לאתרוגים ומעליה שלט קטן, אותו הוא הכין מבעוד יום, ועליו היה חרוט שמו היהודי של המתפלל ושם משפחתו של כל אחד מחברי הקהילה. לאחר התפילה, הוא אסף את כל הלולבים והאתרוגים שנשארו וחילק אותם במהלך החג ליהודי השכונה. גם אלו הרחוקים שבאים לבית הכנסת רק ביום כיפור, זכו לקבל סט ד' מינים.

מאף מתפלל לא ביקש ולא רמז על כסף, אבל 25% מהמקבלים הבינו מעצמם, והתרומות שהזרימו לכיסו – כיסו את כל ההוצאות די והותר. עוד כ-50% לפחות אמרו תודה נרגשת, וה-25% הנותרים לפחות נראו כנהנים מהמתנה הנדירה הזו. ואכן, כל המתפללים השתתפו בהקפות כשד' מינים בידם, והמראה היה נפלא ומרגש עד מאד. והנה, באמצע ההקפות, שם לב הרב ליהודי קשיש שמתקרב לגיל 90 שבוכה בדמעות-שליש. הוא ניגש אליו ושאלו לפרש הבכיות, והזקן ענה: "קרוב ל-80 שנה שאני בא כל יום לבית הכנסת, ומעולם לא זכיתי שיהיה לי אתרוג ולולב משלי ביד! איך אפשר שלא לבכות ולהתרגש?"

לאחר כמה שבועות, לקח אותו הרב ראב"ד לערב התרמה (-דינר) שנערך באיזור, כשכל ההכנסות הם לטובת ישיבת פונוביז'. הקשיש תרם שם סכום מכובד מאד למען הישיבה. שאל אותו הרב ראב"ד: 'הבנת את הדרשה של הרב, שדיבר באידיש?' הוא ענה: 'אפילו לא מילה אחת, אבל דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב!'.

והנה, לאחר כחודש, הופתע הרב ראב"ד לקבל הזמנה לסור למשרדו של עורך דין. בהזמנה נאמר שעליו להגיע בכדי לחתום על צוואה, וזה היה תוכנה: עליך להתחייב לתת דולר אחד לבתו של אותו זקן, כתנאי חוק הצוואות האמריקני, ובתמורה לזה כל שאר המיליוני דולרים יעברו אליו, לאחר 120 שנותיו של הזקן. לא פחות ולא יותר. הרב סירב להסכם. הוא ניגש לזקן ואמר לו: 'שמחתי לשמוע שיש לך בת ומשפחה, מדוע שלא תוריש להם?' הוא הצטדק ואמר שמאז שהתאלמן לפני כ-20 שנה והתחתן בשנית, בתו האינטלקטואלית שמנהלת בית ספר עירוני גדול - אינה מדברת אתו כלל, והיא ובעלה עברו להתגורר במקום מרוחק, בכדי שהוא לא יידע על מקום מגוריהם ולא יבקר אותם. הרב ראב"ד התאמץ לאתרם, ולאחר מאמצים מרובים עלה בידו לגלות שהם מתגוררים במרחק של כ-80 ק"מ מביתו של הזקן. הוא נסע לשם, ודפק על דלת ביתם ללא הודעה מוקדמת. הבת פתחה לו, והכניסה אותו לסלון. הוא שאל אותה בנימוס: 'הראת שאבא

שלך לא מעניין אותך. אבל מהיכן הביטחון שגם את 3 בנותייך הוא לא מעניין? ואם החלטת שהוא לא מעניין אף אחד – המיליוני דולרים שיש לו בודאי מעניינים! ומדוע תמנעי כזו ירושה מבנותייך? 'שתביני', הוא ממשיך, 'אם הכסף לא מעניין אותך, כל רכושו עובר אליי. אל תגידי לא אמרתי!'

הבת התחילה להתנצל ותיארה את מחסום הבושה העומד בפניה, על כך שמנעה מ-3 בנותיה בנות ה-13, 17 ו-18 את הידיעה שיש להם סבא שחי וקיים, ולמרות שהוא גר כה קרוב - מרחק של כשעה נסיעה - הוא כה רחוק. הרב ראב"ד הפעיל במשך כשעתיים את כל כושר שכנועו, לשכנע אותה לפגוש את אביה הקשיש, אך היא סירבה. פתאום חדרה למוחו ההבנה, שהיא כלואה במחסום פסיכולוגי המונע ממנה זאת, ושהוא חייב לפרוץ לה את המחסום. הוא קם, ובמכת אגרוף על השולחן הוא הודיע לה בקול ברור: 'גברתי הנכבדה! בשבוע הבא בשעה 17:30 אחה"צ אני מגיע אליכם עם אביך! אני רק משאיר לך את הכבוד לבחור האם ביום שני או שלישי?' היא ענתה: 'ביום שלישי, אבל אני לא אהיה בבית!' הוא מיד גער בה: 'גברתי הנכבדה! ביום שלישי, אני מגיע לכאן ביחד עם אביך. ואת לא תעזי להיעדר מהבית!!' בשעה הנקובה בדיוק, התייצבו הרב ראב"ד והקשיש בביתה. במשך כחצי שעה התייפחו האב והבת האחד על צווארו של השני. לאחר מכן הם התיישבו לשיחת פיוס ארוכה, ובזה תם תפקידו של הרב ראב"ד. לאחר כמה שנים נפטר אותו זקן לבית עולמו, כשבתו ונכדותיו מקיפות את מיטתו, והרב ראב"ד דואג לו לכל צרכי הקבורה וכו'.

למי שעוד מתעניין על מימוש הצוואה – אז ככה: 10% מהמיליונים לקח העורך דין לעצמו על שעתיים עבודה, חצי מהנשאר קיבלו הנכדות, החצי השני הועבר לשיבת פוניבז', כשהרב ראב"ד מסתפק בדולר אחד שאותו זקן ביקש להוריש לביתו.

### ברוך הגבר אשר יבטח בה' (מתוך 'השגחה פרטית')

הרה"ג אהרון דיאמנט שליט"א, ראש כולל קבר רחל, מספר מעשה מופלא ששמע מהרב י. ח. ג. שליט"א מנתניה:

"אבי הרב ש.ג. זצ"ל, בשנת תשכ"ב, בהיותו בן שתים עשרה שנים, עלה עם הוריו לארץ ישראל. ההורים היו יהודים פשוטים. האב עובד אדמה שכל שיחו ושיגו ביהדות הסתכם בשיעור קצר בין מנחה למעריב. הילד בן השתים עשרה הצליח להשפיע על הוריו שישלחו אותו לשיבת 'באר יעקב'. בישיבה הסתובבו כמה קונטרסים של מאמרים לצעירים מתוך הספר 'שומרי אמונים'. הסגנון דיבר אליו והלהיב את נפשו, והוא החליט להשיג את הספר כולו וללמוד אותו.

בהיותו תלמיד ישיבה תקף אותו חולי מעיים חמור. תוך כמה חודשים מאז התפרצות המחלה כבר היה מטופל בשלושים ותשעה כדורים. ימים שלמים שכב במיטה בחולשה ולמד את הספר 'שומרי אמונים'. הוא למד ושינן את מאמר 'בטחון והתחזקות' ואת מאמר 'השגחה פרטית' בעיון ובהעמקה. אין דבר שקורה ללא השגחה. הכל מאת השם יתברך,

הכל טוב, אין רע. אבי ז"ל אמר לי פעם, כי במשך חייו הוא חזר על הספר יותר משבע מאות פעמים ! זה הציל אותו .

אבא התרפא מחוליו, נשא אשה ובא לגור בעיר נתניה. רבו , הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה מגיע פעם בשנה לנפוש בעיר נתניה, ובאותה הזדמנות היה האבא מבקרו . באחת הפעמים אמר לו רבי בן ציון זצ"ל: "הגיע הזמן שתעשה משהו למען הקדוש ברוך הוא. יש כאן אלפי יהודים שאינם יודעים דבר ביהדות. תעשה משהו כדי לקרב אותם ." באותם ימים היתה נתניה כעיר הנידחת, מלבד קרית צאנז , לא היה כמעט זכר ליהדות, והעזובה היתה רבה. "אני אברך צעיר", ענה אבא, "ואין לי שום מושג איך מחזירים בתשובה". "זה בסדר", הרגיעו הרב, "אתה צריך לומר רק מה שאתה יודע. כשאתה רואה יהודי, תדבר אתו דברים טובים, תחדיר לו קצת אמונה ." זו היתה ההדרכה שאבא קיבל, והוא התחיל. ראה יהודי שאינו שומר מצוות ודיבר אתו דברי אמונה על הריבונו של עולם, בלי לחשוב כיצד דיבורים פשוטים יכולים להשפיע משהו. עם הזמן יהודים התקרבו ושינו את אורח החיים שלהם. נולדו להם ילדים, והם היו זקוקים למוסדות לימוד מתאימים. אבא ראה שמוכרחים לעזור גם בנושא הזה, וכך נפתחו המוסדות בנתניה, לפי הצורך והביקוש. תלמוד תורה, גנים, בית ספר, שתי ישיבות קטנות, כולל לאברכים ואגף לבעלי תשובה. המוסדות ממוקמים בקריה שמשתרעת על פני שבעה עשר דונם. מי שנכנס לשם מתפעם מהיופי וההדר של המבנים, הבניינים מורכבים מהחומרים היקרים ביותר בעולם, עמודי שיש וגילופים מרהיבי עין. נכנסים לכעין ארמון, שכל כולו נועד לתורה ותפילה ולהתקרבות אמיתית לבורא העולם . מי שראה את הבניינים היפהפיים ואת ההתנהלות של כל המוסד האדיר הזה בטוח שיהודי עשיר כקורח עומד מאחורי זה. על כן באתי לספר את סיפורו של אבי שהיה אברך פשוט, לכאורה, שהתחיל מדיבורי אמונה פשוטים, והלך צעד אחר צעד בצניעות ובנעימות שובת לב . ומנין באמת המימון של המפעל האדיר הזה? אבא מעולם לא ביקש שקל מאיש. לא נסע לחוץ לארץ, ותמיד שילם הכל בזמן. שלושים ושתיים שנה הוא ניהל את המוסדות, ומעולם לא אירע שמשכורתו של אי מי התעכבה אי פעם! הכל על ידי אמונה תמימה .

בתחילת הדרך, אחרי שכבר הקים את התלמוד תורה, נודע לו שהבעלים של השטח הצמוד אליו עומדים למכור אותו לאנשים שרוצים להקים עליו בית ספר מעורב, ר"ל. כמה עמל וזיעה משקיעים כדי להוציא יקר מזולל, להביא ילד נוסף לחינוך תורני. מתאמצים כל כך להרחיק את הילדים הרכים והיקרים האלה מהשפעות רעות. אחר כך יבוא בית ספר מעורב במבנה צמוד ויהרוס הכל? לא ייתכן ! אבא דיבר עם בעלי השטח ושאל אם יש לו עניין למוכרו דווקא לאנשי בית הספר ההוא. "אין שום עניין", אמר הבעלים, "אם אתה רוצה תקנה אתה. תניח מליון דולר והשטח שלך". "אני קונה", ענה אבא. "מחר אביא את הכסף, בעזרת השם".

מהירות - זה שם המשחק. אם אבא לא יקנה, החילונים יקנו, וזאת סכנה לכל המוסדות . לאבא לא היה כסף ולא שום רעיון מנין להביא אותו. אני זוכר את הלילה ההוא עד היום. אבא הסתגר בחדר עם הספר 'שומרי אמונים' ולמד בו. הוא הגיע לפירוש שמביא בשם הבעל שם טוב על המילים, "ברוך הגבר אשר יבטח בה", והיה ה' מבטחו" - שיש

מבטיח, בוטח ומובטח. בוטח - הוא האדם הבוטח. מבטיח - הוא הקב"ה שהוא המבטיח . ומובטח - הוא הסיבה והאופן שהוא בוטח שעל ידי השתדלות זו תבוא לו הדבר שהוא בוטח בו. ואמר הכתוב ברוך הגבר אשר יבטח בה' "והיה ה' מבטחו", שהוא לא בוטח באיזה סיבה שהיא, אלא בוטח רק בהקב"ה שהוא יהיה הסיבה, והוא אינו צריך לשום סיבה או הכנה להביא לו את כל מה שהוא צריך. אבא הסתובב ואמר את המילים האלה שוב ושוב, ממש בער כאש: "והיה השם מבטחו... והיה השם מבטחו..." כל הלילה התחזק והתאמן, העמיק ושינן, השם מבטחו, השם מבטחו ...

הבוקר הגיע. אבא יצא מהבית, והנה פוגש אותו הירקן, אחד המעריצים הגדולים של אבא. "אפשר לתרום למוסדות שלכם?" הוא שאל. בוודאי", ענה אבא, ולבקשת הירקן הוא נתן לו את חשבון הבנק. כעבור זמן מה מתקשר מנהל הבנק ומיידע אותו על סכום של 1,800,000 דולר שנכנס לחשבון שלו. השטח ניצל, ואת היתרה לקח אבא לבנייה. כיצד מגיע ביום בהיר סכום כסף רב כל כך לידי של ירקן פשוט? תשמעו סיפור:

חמיו גר בלונדון וחי את חייו בחסכנות מרובה. הוא גר בבית שקנה בארבע מאות פונט, ומעולם לא ידעו שהוא מחביא 'קצת' כסף. שבועות ספורים לפני כן הוא לא חש בטוב, וגיסו של הירקן נסע אליו. כשנכנס לאשפוז בבית חולים, הוא הבחין שבכיסו של חמיו יש חבילה של שטרות - שבעים אלף דולר" ... של מי זה?" הוא שאל" - שלי - - - " התברר ש'השווער' הצנוע והכמעט עני הוא בעצם אחד מעשירי תבל, שמבצע את עסקאות הנשק הגדולות ביותר באירופה... הוא היה ניצול שואה, ומחמת הפחד שנשא עמו הוא התחבא כל כך, שאפילו לא חתם בעצמו על המסמכים שלו. שני גויים יפנים היו מורשי חתימה, ואם לא הגילוי האגבי של חפיסת השטרות, הם היו יורשים אותו חוקית בלי להשאיר פרוטה למשפחתו... הגיס סידר מיד שהירושה תעבור לילדים, ואחרי כמה שבועות 'השווער' נפטר. ומחלקו בירושה הזאת הביא הירקן את התרומה לקניית השטח והבניה. כמה שבועות אחרי התרומה המופלאה באותו בוקר גורלי להצלת השטח, סיפר הירקן לאבא שהוא עשה את כל החשבונות, והוא רוצה לתת את המעשרות למוסדות שלו". ככה יהיה לך שקט כמה שנים, ותוכל לשבת על התורה ועל העבודה", אמר. בכמה כסף מדובר? תקשיבו טוב: עשרים מליון דולר מעשרות... (!!!) ועכשיו תקשיבו טוב עוד יותר... אבא ענה לירקן: "אני לא לוקח את זה. לא מחפש שקט. לקחתי את המיליון ושמונה מאות כשנזקקתי לזה, אבל עכשיו אני צריך, וכשאצטרך הקב"ה ישלח לי. אני מפחד לקחת את הכסף. כל השנים אני עובד על אמונה ובטחון, ועכשיו אתה בא 'לסדר' אותי". תשמעו מושגים ...

בקיצור - אבא הזמין את הירקן לשבת איתו ולחלק את המיליונים למוסדות אחרים של תורה וקירוב ... אבא לא למד כל יום שיעור במשך חמש דקות, אלא חי עם האמונה יומם ולילה, וכל פעם נשלח מושיע אחר מהשמים. אתן לכם דוגמא: היה עשיר בארה"ב ששמו דניאל אימריס, מליארדר שזכה בארבע בנות, וכולן חזרו בתשובה. אחת מהן גרה בנתניה. הוא חילק את הירושה כשהוא חי, כי לפי חוקי ארה"ב אם לא מחלקים בחיים, חלק גדול הולך למדינה. בעלה של הבת בנתניה הוא מהאוהדים הגדולים של אבא, והוא תרם שני בניינים. הוא רצה לתת לאבא גם מיליון דולר ביד, "שיהיה לך לשוטף", ואבא לא

הסכים לקחת! וכך הסביר: "אסור שיהיה לי כסף מיותר בבית. אני לא רוצה להפסיד את הקשר עם הקב"ה, את האמונה, את הקיווי, את הבטחון, את התפילות". כשהייתי אברך צעיר הגיע פעם סכום כסף גדול מאוד. אבא לקח כמה שהוזקק לו באותו זמן, ואת השאר חילק. אני כבר ניהלתי איזה מוסד, ונדהמתי לשמוע שאבי מחלק כספים. באתי אליו למחרת וטענתי: "אבא, לכולם אתה מחלק, ואותי, את הבן שלך אתה שוכח.?! ענה לי אבא: "בני חביבי! דע לך שאני אוהב אותך יותר מכולם. בכוונה לא נתתי לך, כי אני רואה שאתה בתחילת הדרך, והאמונה לא מספיק מוחשית אצלך. לכן לא זכית לקבל, תעבוד עוד כמה שנים על הבטחון ותראה שהקב"ה יתן לך הכל." והוא באמת נותן הכל.

אבא זצ"ל נפטר לפני שמונה שנים. הבן החשוב, ר' י. ח. ממשיך לנהל את המוסדות באותה שיטה. אינו מבקש דבר מבשר ודם, והקב"ה שולח לו את המשכורות לכולם כל חודש. השם יהיה בעזרו הלאה, שיוכל להגדיל תורה ולהאדירה מתוך אמונה ובטחון כמו שאביו לימד אותו. הרה"ג ר' אהרון דיאמנט שליט"א מוסיף: "בתחילה חשבתי שהיהודי הזה הוא איזו נשמה מזמן אברהם אבינו. איך יכול להיות דבר כזה בימינו? אבל אני רואה שהוא גם הוריש את דרכו לילדים! לא מדובר באיזה דרגות של רוח הקדש, מדובר באמונה פשוטה! תמימה! כל אחד יכול! הספר 'שומרי אמונים' אינו עוסק בכוונות ובייחודים גבוהים, זהו ספר הכתוב בשפה שווה לכל נפש. כשיש מצוקה - מה עושים? לוקחים ספר בענייני בטחון ומאמצים אותו. ! ממשיך הרב דיאמנט ומספר: "כתבתי את הסיפור הזה ותליתי אותו בבית המדרש של 'תולדות אברהם יצחק ב'ירושלים. כמה ימים אחר כך, בשבת, פנו אלי חמישה אברכים, וכל אחד לחוד סיפר לי שהוא החליט ליישם את השיטה וראה ישועה בעיניים: אחד בשידוך, אחד בפרנסה, אחד ברפואה. פשוט שזה כך כשחוזרים 'אמונה' ו'אמונה' בלי חכמות. ברוך הגבר אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחון] !!!

### האורח בסוכות (מעובד מתוך העלון הנפלא 'טוב לחסות בה')

מגיד המישרים הרב חיים זאיד שליט"א סיפר:

בליל יו"ט ראשון של חג הסוכות ה'תשפ"ג. ברחוב 'מיימון' בבני ברק גר אברך צדיק וירא - שמיים בשם ר' שלומי, אב לארבעה ילדים. ר' שלומי עמל בתורה מבוקר ועד ערב. הוא ורעייתו גרים בשכירות ומשלמים סך של 4,300 ש"ח מידי חודש. סכום לא קטן למשפחה של תורה.

בדירה שלהם יש מרפסת סוכה שבה יכולים לישון שני בני אדם בלבד. ילדיו של ר' שלומי קטנים. הוא החליט כמה ימים לפני החג להזמין את הדוד מקריית אתא להתארח אצלו בחג הסוכות ולישון איתו בסוכה. הדוד שמח מאוד על ההזמנה והגיע בערב חג לביתו. הם יצאו יחד להתפלל, סעדו בסוכה עם כל בני משפחתו, שרו ואמרו דברי תורה. לקראת חצות לילה סידרו את המקום לצורך שינה בסוכה. לפתע ר' שלומי שם לב. לשכן מעליו יש גם מרפסת סוכה. בד"כ היא לא מאהילה וחוסמת את סוכתו מפני שהשכן פותח

את הגגון של מרפסת הסוכה לכיוון הקומה העליונה. השנה, למרבה התדהמה, השכן מלמעלה פתח את גגון מרפסת סוכתו לכיוון חוץ, מעל הסוכה שלו. כעת חצי מהסוכה שלו ממוקמת תחת הגגון שפסל את השינה והישיבה תחתיה. במקרה שכזה, הרי כעת אין מקום שינה לשניהם בסוכה אלא רק לאחד. ר' שלומי התלבט קשות: "האם יוותר על מצוות שינה בסוכה בשביל הדוד או שמא כיוון שהוא בעל הבית המצווה היא עליו?". מצד שני, אם המצווה עליו, מה יאמר לדוד שלו, שישן בתוך הבית?! לפתע צץ במוחו רעיון, הוא ניגש לדוד ואמר לו: "דוד יקר, שכחתי לספר לך דבר חשוב. מנהג קדום של שנים יש לי, בכל יום טוב ראשון של סוכות, בעת שהכל עייפים מהכנות ערב החג אני נוהג להישאר ער כל הלילה ללמוד תורה ולכן תישן הלילה לבד בסוכה." לא היתה לו ברירה אלא לשנות מהאמת בשביל השלום וכדי לא לצערו. הדוד קיבל את דבריו.

ר' שלומי היה עייף מאוד אחר כל טרחות החג. הוא מסר נפש ולקראת השעה אחת בלילה יצא לרחוב ונכנס לאחת הסוכות של חסידות מפורסמת בבני-ברק, שם היה חשמל ומיזוג. הוא יכל לישון שם, אבל הוא החליט כי אם כבר עושים מסירות נפש, אז עד הסוף. את הלילה הזה הוא ינצל בלימוד תורה עם כל החשק, דווקא בזמן שכולם עייפים מהכנות החג. הוא התחיל ללמוד והרגיש שהוא נרדם. הוא קם, שטף את פניו והמשיך ללמוד. כך חזרו הדברים על עצמם.

בשעה 2:30 בלילה נכנס יהודי הדור ומכובד לסוכה. כובע כחול לראשו ופפיון מעונב יוקרתי לצווארו. הוא הביט באברך הלומד בהתלהבות בסקרנות רבה. הוא ניגש לרבי שלומי ושאל אותו במבטא אמריקאי כבד לפשר מעשהו בשעה זו. ר' שלומי שלא ידע מי האורח שהבהיל אותו ניסה להתחמק ולהמשיך בלימודו עם כל הריתחא. האורח התעקש עד שבליית ברירה ר' שלומי סיפר את מה שאירע עם הדוד בסוכה. היהודי מקנדה התפעל מהסיפור ושאל אותו היכן הוא גר. ר' שלומי הרגיש כי האורח מבזבז את זמנו, ענה לו את הכתובת המדויקת והמשיך בלימוד עם כל החשק, תוך כדי שהוא רומז ליהודי מקנדה שלא יפריע לו.

לילה של מסירות נפש לתורה עבר האברך, הכל כדי לא לגרום אי נעימות לדוד שהזמין לישון בסוכה. ר' שלומי התקשר לר' חיים זאיד במוצאי יום טוב ראשון של סוכות (יום שני בערב) ותיאר בתדהמה את מה שקרה.

לאחר יום טוב הראשון של סוכות מיד לאחר שהוא סיים את ההבדלה, נשמעו נקישות בדלת. בפתח עמד היהודי מקנדה. הוא ביקש רשות להיכנס ואמר לי: "אני איש אמיד ובעל עסקים גדולים ומשגשגים בקנדה. במשך השנה אני תומך במוסדות האדמו"ר שלמדת באותו לילה בסוכתו". "כהכרת הטוב הוא מזמין אותי בכל שנה להתארח בסוכתו למשך החג. בסיום הסעודות אצל האדמו"ר אני הולך לאחת הדירות שבבעלותי הממוקמת באיזור וישן בה. אמש, בליל החג, סיימתי את הסעודה אצל האדמו"ר בשעה 2:30 בדרכי לדירה שבבעלותי החלטתי לעבור דרך הסוכה של מוסדות החסידות. כשראיתי אותך התפעלתי עד עומקי נשמתי לראות יהודי לומד בכזו התפעלות. ראיתי את הצער שהיה לך כשניסיתי



לדבר איתך". "כבר כמה שבועות שאני מחפש אברך לעשות איתו הסכם 'יששכר וזבולון' עם אברך ירא שמיים שלומד בהתמדה עצומה. כיוון שכולי שקוע בעסקים, אבל אני מעריך את התורה ורוצה אני חלק בה. חיפשתי השקעה באברך מיוחד". "כשראיתי אותך לומד בלילה ובשעה כזו עם כל הכח – החלטתי שזה אתה! בוא איתי לשלושה דיינים לעשות הסכם 'יששכר וזבולון'. הם יצאו יחדיו שם נחתם הסכם ובו כתוב": מליל י"ז תשרי ה'תשפ"ג בעיר בני ברק, תורתו של האברך שלמה בן .... למשפחת... תהא שייכת גם ל... שגר בקנדה. בתמורה הוא מעניק דירת חמישה חדרים ברח' 'בן פתחיה' במתחם 'אוסם' (מתחם דירות יוקרה בבני ברק). בנוסף הוא יעביר לר' שלמה 5,000 יורו מידי חודש, למשך כל חייו תחת הסכם זה. "העשיר הוסיף: "דירת חמישה חדרים ב'בן פתחיה' היא אחת הדירות שבבעלותי בבני ברק. כעת היא מושכרת עד סוף השנה. בסיום השכירות אתה נכנס לשם לכל חיך.

**הילדים** (מאורות הדף היומי, גליון מס' 1326)

שתי מסגרות משקפיים החזיקו בידיהם, והרכיבון חליפות על חטמם הרוטט. חלום של חמישים שנה עומד להתגשם ולהפוך למציאות. האנייה עמדה להפליג, איש צוות אדיב ליווה אותם אל חדר המגורים ששכרו, ולאחר ששקעו בכורסותיהם, נזכרו יחד בכל אשר עבר עליהם בעשרות השנים האחרונות. מסיבות שונות ומשונות נגזר עליהם לחיות מרבית חייהם מנותקים מבני משפחתם.

ארבעת ילדיהם היו בגילאי 8 עד 12 כאשר נאלצו להפקידם בידי הסב והסבתא המסורים ולהרחיק לארץ נכר. יום רדף יום, שנה רדפה שנה, ובשנים הראשונות התעוררו בכל בוקר עם תקווה עזה, כי היום הזה יעשו כל שלאל ידם לשוב ולפגוש בילדיהם. השנים נקפו. המציאות סירבה להכנע לתכנוניהם, ורק לאחר עשרות שנים בהן התייששו, מצאו עצמם מפליגים לפגישה הסטורית עם "הילדים". כן, הם ידעו כי זה מכבר הפכו ילדיהם לסבים מאושרים, אך בפיהם נותרו "הילדים", כמו עצר הזמן מלכת.

בעודם מפליגים בלב ים, נערכו בני המשפחה קדחתנית לקראת המאורע. "הסבא והסבתא" שהיו עד כה סמלים נטולי גוף, עמדו להופיע בכבודם ובעצמם. אולם גדול נשכר. תקרובת כיד המלך. חוברת ובה תרשים של שושלת המשפחה הופקה ביד אומן. צלמים לא היה צורך להזמין, הם התקבצו מאליהם להנציח את הרגע המיוחד. הפגישה היתה באמת מיוחדת בליל קולות ודמויות הציפו אותם עם רדתם אל החוף. האם עיניהם חוזות את אשר הן חוזות?! הם עמדו כפופים ממשא השנים והביטו זה בזה, היינו כחולמים. הנה, בנם הקטן. פניו חרושי הקמטים לא טשטשו את תווי הפנים שנחקקו בזכרונם. האף נשמט קמעא, האזניים התדלדלו מעט, העפעפיים התרופפו, אך המבט והדיבור. אי אפשר לטעות. לצידו עמד בנם הגדול, סבא של ממש, אי אפשר להכיר, אך ההליכה לא השתנתה. ימין, תנועה קדימה, ושמאל. אותו דבר. בזה אחר זה עברו לפנייהם בני המשפחה. למרות התכנון הקפדני, בכל שרר מבוקה ומבולקה. הבן הגדול ביקש להציג בפניהם את חמיו וחמותו הנבוכים, ואחיו טען כי אמו חייבת להכיר את רעייתו תחילה. מפה ומשם משכו

בדשי בגדיהם, מן הצד קיפצו ארבעה נינים ובתוכם עמדו עשרות נכדים קורנים מאושר. - "

של מי היא?" שאל הסב והצביע על תינוקת בעגלה" - . של", הצביע אחד הבנים על גבר מזוקן" - . ושל מי הוא?" - הצביע הסב על המזוקן" - . שלה" - הצביע המזוקן על אמו. " - ומי היא?" תמה הסב" - . היא אשתי", השיב הבן. שמח. הוא שלו, אהה, והיא שלה, זאת אומרת, הבן שלה התחתן עם הבת שלך וזה הנין של... רגע, מהתחלה. שעות ארוכות עמלו הסב והסבתא לעשות סדר במשפחה ולבם כמעט לא עמד בעומס. איזו משפחה למופת. עשרות נכדים ונינים, חתנים וכלות. אושר אדיר. למען האמת, כל סבא וסבתא יכולים לחוות חוויה זו, אם רק יקחו לעצמם אתנחתא, ירפו מטרדות היום יום ויביטו בסיפוק על צאצאיהם. הצאצאים אותם צאצאים, הילדים אותם ילדים. הנכדים אותם נכדים והנינים אותם נינים. רק מה? נקודת המבט. הזווית. כשרואים פתאום את הכל בבת אחת, מתרגשים עד כלות. אבל בעצם, הכל קיים אצל כל אחד.

### המסכנה (אוצר הסיפורים מועדים)

סיפר הרב אהרן מרגלית, מחבר הספר 'אתהלך': בתחילת החורף התקשרה אלי אישה, מאחת הערים הגדולות בארה"ב, ועודדה אותי מאוד והודתה לי על זה שפרסמתי את הספר 'אתהלך'. היא קראה אותו בתרגום האנגלי לפני שש שנים, ומאז הוא נותן לה המון כוחות ותעצומות. וכך סיפרה:

בהיותה ילדה בת שבע, הלכה עם אמא שלה על המדרכה בבורו פארק, החזיקה בידה, לפתע עלתה על המדרכה משאית כבדה נהוגה בידי נהג שיכור שאיבד את השליטה על הרכב, פגעה בה, והעיפה אותה כמה עשרות מטרים. אמא שלה יצאה עם מכה יבשה וטראומה', אבל אני', היא מספרת, 'נפגעתי קשה מאוד, אושפזתי בב"ח כמעט שנתיים.

בתום שנתיים אני מגיעה הביתה עם נכות גופנית, שכל רואיה לא יכלו שלא לשים לב אליה, אני מבחינה בבנות מתלחשות ומביטות בי ומאוד מרחמות עלי, אני מצטיירת בעיניהן כמסכנה, התחושות היו קשות, אף על פי שניסו להתייחס יפה, הרגשתי שזה מתוך רחמים. "הפכתי להיות רודפת צדק", היא ממשיכה לספר, ' כל דבר שקרה בכיתה, כל דבר שדיברו עליו מדדתי את זה, אם צודק או לא, ראוי או לא, ועשיתי זאת בקול רם. אף אחד לא אהב את זה כמובן. לאט לאט חוויתי דחייה חברתית. בחצר לא שיחקתי, ולבריכה לא הלכתי, וכך עברו עלי ימי בחרותי כשאני מסתגרת בתוך עצמי, נעשיתי מרירה, כעוסה וטעונה, וכועסת על כל העולם. אפילו על אימי כעסתי שאם היא הייתה הולכת בחלק הפנימי של המדרכה לא הייתי נפגעת. מובן שגם בשידוכים לא היה קל, אבל בסופו של דבר נישאתי. יש לי בעל טוב וילדים ב"ה, אבל נשארתי כועסת על כל העולם כל דבר מכעיס אותי, בכל פעם שאני כועסת, אני ניגשת לחדר פותחת את המגירה ומוציאה כדור הרגעה.

לפני כשש שנים הכל השתנה, כשבת דודתי הביאה לי במתנה את הספר שלך, קראתי את הספר והתחברתי אליו מאוד. מאז הוא נמצא על יד המיטה שלי, בכל פעם שאני כועסת, אני קוראת בו עמוד או שניים. הפסקתי לקחת כדורי הרגעה. בלילה אני נרדמת איתו, בבוקר אני פותחת איתו את היום... השנה למחרת יום הכיפורים סיימתי את הספר בפעם השישית, בכיתי שעתים ולא יכולתי להירדם. בבוקר פניתי לבעלי ואמרתי לו, 'בעלי היקר, השנה, את הנזי סוכה בתקרת הסוכה אני רוצה לתלות לבד, בכוחות עצמי'. בעלי הסתכל עלי, 'איך תעשי את זה עם המוגבלות הגופנית שלך? הרי הסוכה גבוהה, זה בלתי אפשרי. ואני גם לא מבין למה את רוצה להתאמץ כל כך, אני והבנות נעשה זאת בתוך שעה, אין סיבה שתתאמצי, בזמן שיש לך לבשל לחג'. אבל אני לא ויתרתי, ממשיכה האישה לספר, 'אמרתי לו, שהרב מרגלית כותב בספרו שכשהם עברו דירה לרחובות אשתו ביקשה לעשות ציפוי דקורטיבי במבואה בכניסה לבית, הוא אמר לה אין בעיה, לקח מידות הלך לחנות של 'עשה זאת בעצמך', הזמין את הקרשים בגודל המתאים, ולאחר מכן ביקש מחבר שיעזור לו לסחוב שולחן מבית הכנסת, הביא עוד שולחן, הניח עליהם ספסל, לקח סולם וטיפס, במשך שלוש יממות הוא שכב על הספסל כשהאף שלו נוגע בתקרה ודפק מסמרים קטנים עד שהמבואה הייתה מושלת ויפה. אם הרב מרגלית עם ידיים חלשות, וכתפיים משותקות, יכול היה לעשות ציפוי דקורטיבי, אני עם המגבלה הגופנית שלי, גם יכולה לתלות את הנזי סוכה בתקרת הסוכה'.

האישה מספרת לי שבזה לא נגמר. היא תלתה את נזי הסוכה לבדה, ולאחר החג גם הורידה בכוחות עצמה, וכאן בעצם מתחיל הסיפור האמיתי שלה: '25 שנה הייתי נכה ומסכנה', היא מספרת בהתרגשות, 'היום, אני אישה בריאה, עם מגבלה גופנית. אני לא נכה! וזה בעצם הסיפור העיקרי'... אבל הגברת שלנו, הייתה צריכה לקרוא את הספר שש פעמים ולהמתין 25 שנה, עד שנפל לה האסימון להבין, שנכה זה לא שסובל ממגבלה גופנית אלא מי שהחליט שהוא נכה! יכול להיות אדם עם מוגבלות קשה חלילה, אבל פעיל, יצירתי, חי חיים עם משמעות! נכה זה מי שהכניס לעצמו לראש שהוא נכה, הכל תלוי בנקודת המבט.

לסיום אני רוצה להדגיש שוב: כל מבחן שמזדמן לנו בחיים, עושה אותנו טובים יותר או מרירים יותר. כל בעיה יכולה לבנות אותנו או לשבור אותנו. הבחירה היא שלנו, האם לנצח ולצאת מחוזקים ומחושלים, או חלילה להפוך את עצמינו לקורבנות מרירים ועצובים.

### התעניינות בזולת (גליון איש לרעהו)

ביום בהיר הם ניצבו בפתח "שיבת מאה שערים". קיבוצניקים עם סנדלים תנכ"יות. קראו ל"אלכס" החוצה. החלו לשאול, לברר, לגשש והוא מניח יד על הפה ופולט "מם מם לא ברור.

אתה צריך כסף? "מם מם מם"

הכל בסדר איתך? "מם מם מם - -"

נמנו וגמרו: אלכס השתגע! נו, דבר כזה חובה להודיע להורים. שלחו מכתב להורים בוינה, אוסטריה, שהבן ירד מדעתו.

\*\*\*

זהו סיפורו של הרב החסיד, רב האנפין, רבי סנדר אורי זצ"ל. הוא נולד בוינה לפני 1200-שנה. בהמשך עלה ארצה, כאן רכש ניסיון רב בסלילת דרכים בקיבוץ 'בית אלפא' שבגלבוץ, 'דגניה' שעל שפת הכינרת ואף ב'ביתוניה'. לא פועל שחור, כי אם אידיאליסט! גם לאחר שעלה ירושלימה, המשיך לממש את עצמו בעבודת כפיים יגעה. 'הסוכנות' החליטה לסלול את רחובות ירושלים, ודין קדימה ניתן לכביש שמוביל ממאפיית הלחם לכיוון בתי החולים. בהמשך יסללו בסמוך לבתי זקנים, לבתי ספר וכן על זה הדרך.

מאפיית 'ברמן', שהוקמה כבר לפני יותר מ-140 שנה, הייתה הגדולה בעיר. 'ברמן' שכנה ברחוב בהר"ן, ולכאן הובאו הקיבוצניקים. ישב לו "אלכס" על הכביש וסיתת אבן לאבן. עבר שם יהודי עם עגלה מלאה ספרים. תיכף, כשמלאכתם תסתיים יקל עליו לטלטל את עגלתו העמוסה ברחובות העיר, בינתיים הוא נעצר לרגע קט להביט במלאכת הפועלים.

הקיבוצניקים סיתתו את האבנים בידי האמונות. הפטיש והאזמל, סמל עבודת הכפיים לא נחו מבין אצבעותיו. אחד מהם הרים את ראשו ושאל נוכח העגלה: 'אתה מוכר ספרים?' השיב בחיוב ותיכף נשאל 'אולי יש לך בני יששכר?' -מה לך ולבני יששכר?! 'צאצא. דור רביעי. - אתה? מה קרה לך?! רצונך לומר שאתה צאצא של הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב ז"ע - בעל 'בני יששכר' - וכך אתה נראה? איך הגעת לאן שהגעת? אבני ירושלים נטלו פסק זמן, לטובת סיפור המלחמה הגדולה. מלחמת העולם הראשונה כמובן. הוא וארבעת אחיו - ילידי וינה, אוסטריה - גויסו על כרחם לצבאו של פראנק יוזף. "הייתי אז רק בן 16, לא היו פטורים, חיפשו בבתים צעירים וגייסו."

אביו ניהל למעשה בית חרדי, מה שלא היה פשוט בוינה דאז כלל ועיקר. במעוז ההשכלה, בעיר הפתוחה, הצליחו רק בודדים לשרוד ולנהל בית בדרך התורה. אך בצבא האוסטרו הונגרי? שם כבר לא היה אידישקייט כלל! בתום ארבע שנות שירות בחזית המלחמה האכזרית, וכעבור שנתיים נוספות, עלה לארץ בגל העליה הגדול שכונה 'העליה השלישית'. בשנת תר"פ מצא את עצמו מצטרף עם חברים נוספים לקיבוץ 'השומר הצעיר' שם הם החלו לסלול דרכים בארץ אבותינו... אך מה עם דרך אבותנו גופא - - ?

"ן ויי איז מיר!" הפטיר המוכר ספרים - רבי שעיה יונתן רובינשטיין שמו. -אז טוב לך להישאר ככה, או שהיית רוצה קצת לשנות? "מה אתה יכול להציע לי"? בתיכון למדנו הנהלת חשבונות יש לך מקצוע ביד? - יש לי ישיבה. צריך שם מנהל חשבונות. תעבוד חצי יום וחצי יום תשב ותלמד. תחלופנה עוד מספר דקות גורליות לפני שהוא יתרומם ממושבו על הכביש. יניח את כלי העבודה על הרצפה, יכריז 'שלום ולא להתראות' ויצטרף לעגלת הספרים - לעגלת הנצח...

בכך הפוך לבעל תשובה הראשון בארץ ישראל! לימים הסביר רבי סנדר מדוע לא שוחח עם חבריו הקיבוצניקים שבאו לחפש אותו בישיבה: "פחדתי שאם אכנס איתם לוויכוח אני עלול להימשך אליהם. אז העדפתי לשתוק."

\*\*\*

"מה הידיעות התורניות שלך?" התעניין אצלו ראש הישיבה הגאון רבי זרח ברוורמן זצ"ל. גם מה שידע פעם, אבד בתהום הנשייה בחזית מלחמת העולם הראשונה. "טוב, מתאים לך לא לישון בלילה?" מתאים. וכך נקבעה בינם חברותא מידי לילה מחצות ועד שחרית. מסתבר שמעל ידיו האמונות היה מונח ראש לא פחות טוב. הוא בלע מסכתות בשקיקה, עד שמונה כ"חוזר" של השיעורים בישיבה. לימים הציע אותו ראש הישיבה כחתן לבתו של הגה"צ רבי שמואל בריכטא זצ"ל.

רבי סנדר קבע את מגוריו ב"בתי ראנד", שם זכה להצטרף להאי חבורתא קדישתא דירושלים, יהודים קדושים שסיגפו את גופם ונפשם בעבודת השם בסילודין. באחת השנים, בימי השובב"ם, צם רבי סנדר משבת לשבת. כלומר: מכוס ההבדלה של מוצאי שבת ועד כוס הקידוש של השבת שלאחריו לא נכנס לפיו מאומה, לא מזון ולא משקה! לימים אף נעשה מחותן עם חצר רחמסטריווקה. האדמו"ר הקודם רבי ישראל מרדכי זצ"ל, היה חתנו.

\*\*\*

מאות, מאות רבות מבני ירושלים "נולדו" ברחוב בהר"ן שבשכונת מאה שערים. מעולם לא מוקם שם בית חולים ליולדות, אך אותה פגישה "מקרית" עם מוכר הספרים היא שהולידה אותם. רבי סנדר הקים שבט ענק כן ירבו ובלי עין הרע, מאחד עשרה ילדיו. בשנת תשנ"ג הסתלק מהעולם שבע מעשים טובים בגיל 95 נוכח מאות - ואולי 1000 - צאצאיו ננסה לתאר לעצמנו שלאותו מוכר ספרים, לא היה ממש אכפת מהזולת, והוא לא היה מתייחס ל"קיבוצניק..."

צאו וראו מהו כוחה של התעניינות קטנה וכנה בזולת על אם הדרך!

### סך מאלומיניום (אברהם ברקוביץ)

לאחר שבעים שנה של קומוניזם בניית סוכה ציבורית ברוסיה דומה להפשרת שלג עם תום החורף. הסוכה הציבורית מחממת לב כל יהודי, אפילו בערבות סיביר.

בחמש עשרה השנים האחרונות היהדות התעוררה לתחייה בכל רחבי רוסיה, וכאשר מדובר בחג הסוכות מדובר בנס של ממש שכן חג זה נשתכח כליל מן התודעה היהודית בשל הסכנה שהייתה כרוכה בבניית סוכה תחת השלטון הסובייטי. ברצוני לשתף אתכם בסיפור ששמעתי לפני כמה שבועות בעודי מבקר בעיר קאזאן שברוסיה השוכנת במחוז טטרסטון שהוא מוסלמי ברובו.

בבית הכנסת, אחרי תפילת שחרית נאה עם החזן הרב יצחק גורליק, רבה הראשי של קזן, הוצגתי בפני יהודי בשם משה עדינוב, רופא שיניים מקומי בן 65 המשתתף מדי יום בתפילות. כששאלתי אותו מה מביא אותו להשתתף בתפילה מדי יום הוא סיפר לי את הסיפור הבא אותו אספר בלשונו:

"אבי היה ר' נחום אליהו עדינוב. הוא היה סופר סת"ם בקזן לפני מלחמת העולם השנייה. למרות שהוא הוסיף לשמור על קיום המצוות בסתר, אני נאלצתי ללכת לבית-ספר ממשלתי (לא היה בעיר בית-ספר יהודי). הלכתי אפוא לבית הספר בכל יום, גם בשבת. בביתי ספגתי חינוך למצוות וחגי ישראל ככל האפשר. אבי שחשש לעתידי היה שב ומזהיר אותי שלא לספר לחברים מה אנו עושים בבית. "היה יהודי בבית ורוסי ברחוב" הוא היה אומר. לו הייתי שומר מצוות לא היה לי כל סיכוי להתקבל לאוניברסיטה.

"חיינו בבית עץ פרטי – לא בבניין משותף כמו רוב תושבי קאזאן. מאחורי הבית הייתה לנו מין מרפסת קטנה. מדי שנה בחג הסוכות היה אבי מכסה את הגג בעלים ובענפים ומזמין רבים מידידיו היהודים. הסוכה היחידה בעיר הייתה בבית שלנו והיא נשמרה בסוד. אבי היה מקדש על היין ומספר סיפורים על החג בלחש. חוויית החג נחרטה עמוק בזכרוני.

"בשנת 1965 הלך אבי לעולמו ואני ירשתי את הבית. רציתי להמשיך את המסורת של חג הסוכות עבור הילדים. חשבתני לעצמי כי אבי השתמש רק בענפים ובעלים בשל חוסר אמצעים כלכליים, אך אני אפאר את הסוכה! היו לי חברים שעסקו בייצור אלומיניום ובכל שנה הייתי מתקין גג אלומיניום חזק מעל למרפסת. הייתי גאה מאוד שהצלחתי להמשיך את מורשת אבי עליו השלום.

"בשנת 1998 הגיעו הרב יצחק גורליק ואשתו לעיר. הם חגגו את חג הסוכות בפומבי ואני הייתי גאה ושמח לראות סוף-סוף את החג המיוחד יוצא מן המחבוא. באותה שנה הזמין אותי הרב גורליק לסוכה המפוארת שבנה. כשנכנסתי לסוכה ראיתי את הרב גורליק אוחז גביע יין בידו, נרות דולקים על השולחן ומעל ראשו סכך של עלים וענפים! "התחלתי לבכות. לפתע קלטתי מדוע אבי השתמש בעלים ובענפים, וכי ב-30 השנים האחרונות לא נהגתי כשורה... היכן טעיתי? הרי בסך הכול רציתי לפאר את הסוכה!

"הרב גורליק ביקש ממני לספר את סיפורי, ולאחר-מכן אמר: "משה, אני רוצה להבטיח לך שאביך מסתכל עליך מן השמיים – ומחייך. אני מבטיח לך כי א-לוקים נהנה מאוד מסוכת האלומיניום הפסולה שלך – כי עשית זאת מכל הלב ובאהבה". מאז המשכתי ללמוד על התורה והמצוות, אני ומשפחתי מעורבים מאוד בחיי הקהילה".

ברוסיה רוב הסוכות נבנות ליד בתי הכנסת (קשה לבנות ליד בניינים) וחג הסוכות הפך לאירוע קהילתי מדהים. למרות הקור האופייני לעונה זו, כולם יוצאים החוצה. וכשכל-כך הרבה אנשים שרים, מבליים יחד עם המשפחה, צוחקים, משוחחים ונהנים מדברי תורה, הסוכה מחממת את לב כולנו.

זהו הסיפור של חג הסוכות ברוסיה וסיפורו של הניצוץ היהודי: גם שבעים שנות קומוניזם לא הצליחו לכבות אותו. ומאז, מדי שנה, מקפיד משה עדינוב לאכול בסוכה היפהפיה של קהילת קזן, כשסכך כשר לראשו.

